

ՉՕՃՈՒԳՐԱՐ ԻԶԻԻՆ

“ՉՕՃՈՒԳՐԱՐԸ ՊԱՆՈ ԱԷԼՄԵՅԷ ՊԻՐԱԳԸՆ” ԳՈՒԿ ԺԸ 16.

ՃԻԼՏ Զ.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1. 1877.

Ն° 10

“ԱՐՍԼԱՆ ԱՎՃԵԼԱՐԸ ԱԷՕՁՏԵՆ ԱԷԶԻՐՏԻ”

ԱՐՍԼԱՆ ԱՎԸ

Սէօյլէնտիլինէ նազարէն արսլան ա-
վը չօգ էլլէնճէլի օլուր, լաքին զի-
յատէ տիգ գաթ էթմէլի քի արսլան
սէնի ավլամասըն:

Աֆրիգատա իւմիտ պուրնու ճիվա,
ըրնտա պազը լնկիլդ ալճըլարը եա-
զընլարտա արսլան ավլամագ իշիւն
նէ գատար զիյատէ տիգ գաթ վէ ին-
թիպաճ լազըմ օլտուղունու թէճրի-

պէ իլէ էօյրլնտիլէր:

Պու ալճըլար սէքիլ նէֆէր օլու պ,
սէվինէրէք արսլան պուլունան օրման-
լըզլար արտամաղա չըզտըլար, վէ հէր
պիրինին եէտինտէ պիրէր կիլ զէլ թիւ-

Ֆէնք վար խոտի : Ավճըլար գոյու պիր օրմանըլա եագըն վարտըլար, վէ օրատա պիր արսլան պուլունմասը իհ, թիմայալն սիր տէյիւ տիւշինիւ պ պէյիւլէրինտէ գարար վէրտիլէր քի արգատաշլարտան իքի նէֆէրի օրման տալտըն, վէ տիկէր ալթըր նէֆէրի տիշարտա պէքլէսինէր :

Իքի նէֆէր ավճըլար օրմանա տալարըլար սըրատա Մր. Սթըրօնկ նամ մահիր պիր ավճըլ, Էթըրաթընըլա էյի պաղըն, վէ տիգ գաթըլըն տալարա նըն, տէյիւ նասիհաթ վէրտի : Իքի նէֆէր ավճըլար իսէ սիւրաթըլէ օրման նըն իշինէ տալը պ կէօրիւնմէլ օլտուլար :

Տիկէրլէրի տիշարտա գալը պ, խայլը վագըլթ սուս փուս պէքլէտիլէր, վէ պիր սէս իշիթմէտիլէրի իշին շիւպէն վէ թէրէտտիւտէ տուլար օլտուլար, հաթթա իշիթիւնտէն պաղըսըր ի հիւրէյի չարփմաղա պաշլատը :

Պո.նուն իւզէրինէ օրմանտան պիր թիւ ֆէնք սէսի իշիտիլտի, օնուն արգատընտան տիկէր պիր թիւ ֆէնք սէսի տահա, վէ պիր աղ սօնկրա չալըլար արատընտան պիրսի կէլիյօր կիպի ֆըսըլտը իշիտիլտի : Պիրտէ ավճըլարտան պիրսի էլպիսէսի պիւթիւն պիւթիւնէ փարէ փարչա օլմուշ, վէ արգատընտան պէյիւլէր պիր արսլան տիւշմիւլ օլտուլու հայտէ օրմանտան տիշարը չըգտը : Արսլանըն եանընտան գան աղմաղտա օլտուլունտան, կէօրիւնիւ քի եարալանմըլ իտի : Արսլան տիշարտա սիւհալը պաշգա սլթըր նէֆէր ատէմէ տահա րասթ կէլէնէյիւնի խաթըրտան կէլիթէմէլ իտի : Սնլարը կէօրտիւքտէ պիրտէն պիրէ տուրտու, վէ չէօմէլէրէք եօգարտան աշաղըյա, տէք ավճըլարը տէնէթլէյի պ կէօգտէն կէլիթիւրի : զանն էտէրսին քի քիմին իւզէրինէ հիւճուլմ էտէնէյիւնէ քէնտիւնէ պիր գարար վէրմէք իսթէյօր իտի :

Օրմանըն տիշարտընտա պէքլէյէն ավճըլար արսլանը կէօրիւր կէօրմէլ սիւհալարըն օնուն իւզէրինէ պօշալթտըլար : Անճագ Մր. Սթըրօնկ մահիր պիր ավճը օլտուլուն իշին թիւ ֆէնքիլի տօլու սագլատը : Մր. Սթըրօնկուն պէյիւլէր եաթմասը չօգ խայրըլ օլտու, չիւնքի տիկէր ավճըլար թէլաշ իլէ ավթէլ էթտիքլէրի իշին էյի նիշան ալամատըլար վէ արսլան պաղը եէրլէրինտէն եարալանտը իսէ տէ, եէրէ տիւշմէտի, անճագ տահա զիյատէ զագապէ կէլէրէք տէնէթլի պիր սէս իլէ ավճըլարտան պիրսիւնին իւզէրինէ ավթըլար : իշթէ պու քէրթէտէ Մր. Սթըրօնկուն թիւ ֆէնքիւնին սէսի իշիտիլտի, վէ արսլան խըրըյալաղա լօլիւ հայլինտէ եէրէ սէրլիտի : Պատէհուն ավճըլար օրմանա կիտիպ տիկէր արգատաշլարըն արատըլար, վէ կէօրտիլէր քի պայըլմըլ եէրէ եաթմըլ, վէ արսլանըն գուլթէթլի փէնէսինին պիր վուրուշու իլէ գօլու գըրըլմըլ իտի : Ավճըլար արսլանըն

տէրիսինի եիւզտիւքտէն սօնկրա պու արգատաշլարընը եաթմա օրատան գալտըրտըլար, վէ պաշլարընա տահա պէյիւլէր պիր գաղէ կէլմէտիլինէ չօգ սէվինէրէք չաթըլարընա ավտիթ էթտիլէր :

“ՊԱՇԻԱԼԱՐ ՊՈՒ ԽՈՒՍՈՒՍԱ ՆԷ՝ ՏԵՑԷՃԷՔԼԻՐ”

Պիր կիւն կարապետ քէնտի արգատաշլարընտան Յուլհաննէս նամ լաթիֆ թապիաթըլ էյի պիր ատէմ օլմաղա արգուլու օլան չօնուղա ֆրիսթիյան օլմասը իշին նասիհաթ վէրտիլտէ, Յուլհաննէս օնա օյուն արգատաշլարընը կէօթէրէրէք, “Էյէր պէն ֆրիսթիյան օլսամ, պուլնլար պու խուսուստա նէ՝ տէյէնէքլէր” տէտի : Կարապետ օնա, “Սնլարըն նէ տէյէնէքլէրի վագիֆէնտէ օլմասըն, սէն նէ եաթմաղը ֆարգ պիլիւսէն օնու իճրա էյլէ, պաշգալարըն նէ տիւ չիւնէնէքլէրինի եաթստ նէ տէյէնէքլէրինի գայտ էտէրէք թէրէտտիւտտէ գալմա” տէտի :

Կարապետին պէյիւլէ սէյիւլէմէյէ հագղը վար խոտի : Չօղլար վար քի էյէր էյի պիր շէյ եաթմաղա սայու զայրէթ էթմէլէր պաշգալարըն նէ տէյէնէքլէր տէյիւ տիւշինէրէք քէթթիլիւքտէ տէվամէտէրլէր : Աճաիպ պիր շէյ տիրքի պու միսիլի չօնուղար կիւնահտա տէվամ էտէրլէրսէ, էյի ատէմէրին հագղարընտա նէ տիւ չիւնէնէքլէրինի եաթստ նէ տէյէնէքլէրինի գայտէթմէլէր : Աճապա պու կիպի չօնուղար, “Վալիտէյիմ պէնիմ հագղըմտա նէ՝ տիւշինէնէք, Ալլահ նէ՝ տիւշիւնէնէք” տէյիւ նիշիւն սիւալ էթմէլէր : Ասըլ մէսէլէ ատէմէրին նէ տէյէնէքլէրինի տիւշիւնէք տէյիլ, անճագ աօղրուսու նէ՝ օլտուլունու տիւշիւնէք տիր : Տօղրույու իշլէմէք տաիմա գօլայ տէյիլ իսէ տէ, տաիմա էմին տիր, վէ էմին թարիգ եալընըլ աօղրույու իշլէմէք տիր : Տօղրույու իշլէմէք հէր նէ գատար կիւն իսէ տէ, աօղրու եօլտան եիւրիւմէյէ սայու զայրէթ էտէնէրէ Ալլահ տաիմա եարտըմ էտէր : Թուլթալմէքի ֆրիսթիյան օլտուլունու իշին պիլի զէվլէնիպ իւզէրիմիլէ կիւլէրլէր, պու պապտէ գարար քիմէ՝ օլուր : Շիւպէնիլ զէվլէնէնէրէ օլուր : Ֆիլ հագիգա պաշգալարտան իսթիհալայա ալընմագ խօշ տէյիլ, ֆագաթ ֆրիստոնուն խաթըր իշին պիլ պէյիւլէ շէյլէրէթէ համիւլ էթմէլիլիլ : Սալըրլին Յիսուսուն խաթըր իշին չէքտիքլէրի էլէմ վէ սըղընթըյա նիսպէթէն պիլիմ իսթիհալայա ալընմամըլ խաթիֆ պիր շէյ տիր :

“Նէ՝ միւպարէք տիր ոալահ սէպէպի իլէ թէհատտի կէօրէնէլէր, զիրա մէլէքիլթ իւս սէմալթալ անլէրին տիր : Պէնիմ սէպէպիլմէ սիլգէ սիլթէմ էտիպ թէհատտի էթտիքլէրի վէ եալան եէրէ ալէյհինիլտէ հէր կէօնէ

ֆէնա սէօղ սէյիլէտիլէրի զէման նէ՝ միւպարէքսինիլ” (Մ-ԳԼ. Ե. 40, 41) :

ՄԷԲԹՈՒՊ ԵԱՋՄԱԳ ՈՒՍՈՒԼԻ

Մր. Բօպինսօն քէնտի քիւշիւք գըղը Սարայա մէքթուպ եագմագ ուսուլինի էյիլէթմէք իշին էլինէ քեաղըտ վէ գալէմ ալարագ գըղընա շէյիլէ սէյիլէտի : “Նէ եագմագ իսթէրսէն պանա սէյիլէ, վէ պէն եագալմ” :

Սարա, “Եագաճագ պիր շէյ պիլէմէմ” տէտի :

Մր. Բօպինսօն, “Սէվկիւլիւ Գէորգ, ումմատըղըն պիր գաղայա օղրատըք, պու կէնէ էվիմիլ եանտը՝ տէյիւ եագալմ” մը” տէտի :

Սարա, “Խայր, էյիլէ պիր շէյ եագըլմագ, չիւնքի սահիհ տէյիլ տիր” տէտի :

Պունուն իւզէրինէ Մր. Բօպինսօն, “Իշլէթ մէքթուպ եագմագ գաիտէլէրինտէն պիրի պու տուր : Սահիհ օլմայան պիր շէյի մէքթուպտա ապա եագմամալը : Լաքին շէյիլէ պիր շէյ եագալմ” մը : “Սէվկիւլիւ Գէորգ, քէտի օն պէշ տագիլգէտէն պէրու գուլրուղու իլէ օյնամագ տա տըր” :

Սարա, “Խայր, օ տա եագըլմագ պիր շէյ տէյիլ տիր” տէտի :

Մր. Բօպինսօն, “Նիշիւն” տէյիւ սիւալ էթտի :

Սարա, “Քէտինին գուլրուղու իլէ օյնամաթ Գէորգ ուն ումուրունտա տէյիլ տիր” տէտի :

Մր. Բօպինսօն, “Չօղ էյի սէյիլէտին, գըղըմ” տէտի, վէ սէօղիւնէ չուսուրէթլէ տէվամէթտի : “Մէքթուպ եագմագ գաիտէլէրինտէն պիրի տէ իշլէ պու տուր : Մէքթուպտա եագըլան շէյ եագըլմագա շայան պիր շէյ օլմալը տըրքի օղույան ատէմ մէմնուն օլսուն : Շիմտի, Սէվկիւլիւ Գէորգ, Մարիամըն չիլէք խաթթալըլըղըն սէլամէթլէ կէլիթալիլինի իշիթալիլինիլտէ մէմնուն օլաճագ սընըլ” տէյիւ եագալմ” մը” տէտի :

Սարա, “Էվլէթ պունու եագալմ, չիւպէնիլ Գէորգ պունու իշիթտիլինտէ մէմնուն օլաճագ տըր” տէտի :

Մր. Բօպինսօն թէքար սիւալ էտիպ, “Քիւշիւք գարնտալմ չօգ եարամագ տըր, վէ պու կիւն տալաղ եէտի՝ տէյիւ եագալմ” մը” տէտի :

Սարա, “Խայր, պունու եագմայալմ, մէքթուպտա Գէորգա քիւշիւք գարնտալմըն եարամագըլըլ հագղընտա պիր շէյ տէմէք միւնասիպ տէյիլ տիր” տէտի :

Մր. Բօպինսօն, գըղընա, “Պունտա տաիսի հագղըն վար տըր, վէ մէքթուպ եագմագ իշին իւշիւնիւ գաիտէ իշլէ պու տուր : Մէքթուպտա արգատաշլարընըլըն եարամագըլըլ եաթստ օնլարը մահճուպ էտէնէք շէյլէր հագղընտա պիր շէյ եագըլմամալը տըր : Հէր քիմ քի պու իւշ գաիտէյի խաթըրնտա սագլարսա, էյի մէքթուպար եագմագա մուգթէտիր օլուր” տէտի :

կրա երևեւ չէտիտ սուրբթտէ աղլսյըպ պաղըրմաղա պաշլատը : Պիր աղ սօն- կրա Պօպ աղլամաթընը քէստիքտէ Լա- րի օնա , « Պու նէ » չիրքին շէյ , պէն էյլէ պիր փաղար կիւնիւ մէքթէպինէ պիր տաճա կիթմէմ » տէյիննէ , Պօպ օնա աթթիտէքի սուրբթտէ ճէվապ վէրտի :

« Պուս օլ պէ , նէ » վար իմիշ , հէմ պէն երևեւ կիտէճէյիմ , հէմ սէնի տա- խի պէրապէր կէօթիւրէճէյիմ : Միս Գօթրա էյի տէրպէր վէրիյօր , պէն պէյլէ պիր գատըն պաշղա եէրտէ կէօրսէտիմ , պէնի տէյմէյէ պօրծլու օլտու զու իշիւն պանա էյի պիր տաշաղ աթթը , ածմա զարարը եօգ տուր » :

Պօպ էվէ կիտէնէ գատար կէօգ եաշ- լարընը սիլտի իսէ տէ , աղլամըն օլ- տուղու չէհրէսինտէն աննաշլըյօր ի- տի : Էվէ վարտըգտա պապասը Պօ- պուն աղլամըն օլտուղուննէ ֆար- գընա վարըպ , օղլու պիր գապաշաթ իշլէյէրէք ճէվաթընը չէքմիշ տիր տէ- յիւ տիւշիւնտիւ իսէ տէ , պու խու- սուստա Պօպա պիր շէյ սէյլէմէտի :

Օլ կիւն Պօպուն թափը ու հարէքէ- թի պիւթիւն պիւթիւնէ տէյիշիւմիշ իտի : Պօպ սօպա իշիւն օտուն կէթիւ- տի , քիւշիւք գարնտաշլարընը էյլէն- տիրմէյէ չօգ չալըշար , վէ էվտէ օ- լանլար իլէ թաթըն հէմ թէրպիլէլի սուրբթտէ մուամէլէ էթտի : Պապասը պիրտէն պիրէ զուհուր էտէն պու թէպէտաիւլաթ իւղէրինէ թէաճիւպ էթտի : վէ տիւ շիւնտիւ քի օղլու փաղար կիւնիւ մէքթէպի տէրսլէրինտէն չօգ ֆաիտէ քէսպ էթմիշ իտի : Ֆիլ հա- գիգա Պօպ օլ կիւն եէտիլի տաշաղ իւղէրինէ ուսլու վէ թէրպիլէլի պիր չօճուգ օլմաղա վէ տէրս վաղթընտա Միս Գօթրա պէյիւք ըրիայէթ էթմէ- յէ պաշլատը :

ՊՕՐԾԻՄԻՈՆ ՈՒՋՈՐԹՄԱ

ԿԼՕՁ ԵԱՇԼԱՐԸ

Արթին պիր չօգ կիւն չալըշարադ վէ խալըն էմէք վէ վարա սարֆէտէ- րէք պիր եէնի ուշուրթմա եափմըն իտի : Չօճուգ ճըղաղ սէվինէրէք ու- չուրթմաթընը ալըպ մէյտանա կիթտի , վէ օրատա էյլէնմէյէ պաշլատը : Պիր աղ սօնկրա ուշուրթմաթը կիտիպ պիր

ֆրսթըղ աղաճընա սարըլտը , վէ իքի փարչա օլտու : Տօղրուսու օլ գատար զաճէթլէ էլէ կէշիւրիլէն պիր յու- ճաղըն պէյլէ երթթըլըպ իշէ եարա- մաղ օլմասը թէէսսիւֆէ շայան տըր : Պուսուս իւղէրինէ Արթին ճանը սը- գըլտարաղ աղլամաղա պաշլատը : Հա օլ ֆրսթըղ աղաճը օրատա պուլուն- մասա , վէ ուշուրթմա օնա սարըլըպ երթթըլմասա իտի նէ » օլուր իտի : Աճապա նիշիւն տիւնեատա իշլէր պէյլէ թէրսինէ կիտէրէք պիր չօգ զարար վէ զիյանը մուծիպ օլուրլար : Տօղրուսու պէյլէ թէրս վէ ուղուր- սուղ չէյլէր տտէմէ պէյիւք աճը վէ ճան սըգընթըր վէրիւրէր :

Արթինին ճանը տախի քէնտի ու- չուրթմասը իւղէրինէ սըգըլմաղտա տըր : Օղլում , աղլամաղ իսթէյօր- սուս , աղլա : ինսանլարը թէսէլի էթ- մէք իշիւն Ալլահ թարաֆընտան թա- յին օլունան չարէլէրտէն պիրի տախի կէօգ եաշլարը տըր : Էաղ կէճէլէրին- տէ եաղան չիյսէլէր չիշէքլէրին թօղ- լարընը սիլիպ , օնլարա հայաթ պախշ էթտիքլէրի կիպի , կէօգ եաշլարը տա- խի առէմէրին քէտէրի գալպլէրինէ ֆերահ պախշ էտէրլէր :

Ֆազաթ կէօգ եաշը ուղուն վաղըթ սիւրմէսին , օղլում . չիմտի սէն կէօգ եաշլարընը սիլ , վէ ուշուրթմանը թա- միր էթմէյէ եէնի պաշտան սայ ու զայրէթ էթմ :

ՊԻԼՄԵՃԷ

Հէր պիր քէլիմէն ն օրթատաքի եա- զըլարը թէքմիլ պիլմէճէնին ճէվապը- նը թէրքիպ էտէրլէր :

Իլք քէլիմէ Եփեսոսլուարըն իլա- հէսինին իսմի տիր : Իքիննի քէլիմէ Բիթմապը շէրիֆտէ զիքր օլունան պիր գարընըն իսմի տիր , վէ պու գարը- նընիսմի մուտիստէն Ալլահ թա- րաֆընտան թէպտիլ օլմուշ տուր :

Ի չիւննիւ քէլիմէ վալիտէյն թա- րաֆընտան էրքէք չօճուղլարա վէ- րիլէն պիր իսմ տիր :

Տէօրտիւննիւ քէլիմէ եիւն գու- մալար եէյէն պէօճէք իսմի տիր : Պէշիլննի քէլիմէ իսրայէլիլէրի ֆանանա կէօթիւրէն զաթըն իսմի տիր :

Ալթընճը քէլիմէ ալէսսէվիլէ ա- չըգտա գալան տէմիր իւղէրինէ միւ- շահէտէ օլունան պիր նէսնէ իսմի տիր :

Եէտիննի քէլիմէ քէտէր վէ սըգըն- թը պէյան էտէն պիր սէս տիր :

Սէքիլիննի քէլիմէ հարէքէթտէպու- լունան հալա իսմի տիր :

Տօղուղուննու քէլիմէ զաթ կէօս- թէրէն պիր իսմ տիր :

Պիւթիւն քէլիմէլէրին օրթատաքի եազըլարը պիր եէրէ կէթիլիտիքտէ Ալլահն սէվտիլի պիր շէհր իսմինի թէրքիպ էտէրլէր :

ՓԱՋԱՐ ԿԻՒՆԻԻ ՄԵՔԹԷՊԻ ՏԵՐՍԼԵՐԻ

Փաղար կիւնիւ մէքթէպինտէ քի- թապը շէրիֆտէն օգ ունան հիքեայէլէ- րի սալթ հիքեայէ մաղամընտա տին- լէյիպ օլ հիքեայէլէրտէն աթըլ մաղ- սէտ նէ օլտուղու հազգընտա պիրգ այտ օլմամալըսընը : Պօղոսուն վէ Սիլասըն մահպուսիլէթլէրի հիքեայէսի թու- հաֆ տըր , լաքին օլ հիքեայէ պաշլը- ճա իքի շէյ , եանի Ալլահն քէնտի գուլարը իւղէրինէ օլան հիմայէսինի , վէ խէլաս թարիլինի սահիհէն արա- յան պիր առէմին օնա սուհուլէթլէ պուլապիլիւր օլտուղունու էյրէտիր :

Նասըլ քի տէնիլին քէօփիւքլէրի գայալարըն իւղէրինէ չըգըպ թէքրար աշաղը տիւշէրլէր վէ գայալար եէրլէ- րինտէն զըմըլտանմալըպ սապիթ տու- րուրլար , պէյլէ տէ հազիգաթա գար- չը չըգարըլան թէատտիյաթ ալա թէ- էսիր էթմէյիպ կէրի կէլիլէր : չիւնքի հազիգաթ էպէտի պիր գայայա միւ- շապիհ օլուպ եէրինտէն զըմըլտանմաղ վէ իղալէ օլմաղ :

Պիլիմ իշիւն հէր նէ եափարսադ պիլիմ իլէ զայպ օլուր կիտէր , պաշ- գալարը իշիւն հէր նէ եափարսադ պիլ էօլտիւքտէն սօնկրա տախի գա- լըր : Ալլահ իշիւն հէր նէ եափարսադ էպէտէն գալաճադ տըր :

Պիր կէննին պիւթիւն էօմրինտէ նասըլ պիր առէմ օլաճաղը օնուն օն պէյտէն եիրմի եաշլնա գատար օլան թափը ու հարէքէթլինտէն աթըլը տըր : Օլ պէշ սէնէ զար- ֆընտա տիլգաթըլը եախօտ տիլգ- գաթմըղ , պասիլէթլի եախօտ պասի- րէթսիլ , չալըշգան եախօտ թիւնպէլ , տօղրու սէյլէր եախօտեալաննը , ա- գիլ եախօտ ճահիլ , էհլիլըրլ եախօտ չափըն իսէ , սօնուա գատար տախի էյլէ գալըր : Եիրմի եաշընտան սօն- կրա պիր կէննին նէ օլաճաղընը ան- նամաղ իշիւն փէյղամպէրլիք լաղըմ տէյիլ տիր :

ԳՆՕ. ԱԻԵՏԱՐԵՐՏԷՔԻ ՊԻԼՄԵՃԷՑԷ ՃԷՎԱՊ ԻՍԱՀԱԿ , ԻՍԱՅԷԼ , ԲԱԿՐԵ , ԷՍԱԷ :

Ամէրիգա միթիօնէրլէրի շէրքէթ թարաֆընտա Միւլէլիֆի զաղէթա ճ. Բ. ԿԻՒՆ Ֆիլէննէլար եօգուշու , Ամէրիկան իսն

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՒԱՒ Ա. ՏԱԿԱՐ ՊՕՐԾԱՅԱԼ